

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gl., za četert leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVIII.

V Ljubljani 30. malega serpana 1875.

List 31.

Koledar za naslednji teden.

Veliki serpan. — Avgust.

1. Nedelja XI po binkoštih. Evangelij: „Jezus ozdravi gluhega in mutastega“. (Mark.) — Sv. Petra verige ali ketine.

Sveti sedmeri makabejski bratje, mučenci. Asirski kralj Antijoh Epifan je bil svoje dni Jeruzalem z vojsko premagal in si ga v oblast dobil; takrat si je v glavo vtepil, da hoče judovsko vero v edinega živega Boga in Mojzesovo postavo popolnoma zatreti, pa malikovanje z vso brezbožnostjo in nesramnostjo vred vstanoviti. Pobožni in verni judje, ki so se njegovi krivični postavi ustavljali, so bili strahovito terpinčeni in k malikovanju siljeni. Med njimi so se odlikovali sedmeri bratje s svojo materjo vred. Bili so v Jeruzalemu zagrabljeni in peljani v Antijohijo pred kralja leta 106 pred Kristusom. Kralj jih je silil zoper postavo svinjsko meso jesti; ker pa tega niso hotli, so bili neusmiljeno tepeni. Eden pa izmed njih, naj stareji, je rekel: Pripravljeni smo raji umreti, kakor očetovske postave Božje prestopiti. Kralj se tedaj raztogotil in ukaže brončene kotle razbeliti, njemu pa, ki je naj prvi govoril, jezik odrezati, kožo z glave potegniti, tudi roke in noge na koncih odsekati, in v razbeljen kotel vreči in peči; in to so mogli njegovi drugi bratje in mati gledati. Opominjali pa so se med seboj serčno umreti.

Ko je bil prvi tako umerl, pripeljejo drugega k zasramovanju ali trinoženju: potegnejo mu kožo z glave s lasmi vred, in ga vprašajo, če hoče jesti, preden ga bodo mučili na vsem telesu ud za udom. On pa odgovori z domačo besedo: „Ne bom“. Zato je bil drugi ravno tako mučen, kakor prvi. V poslednjem pojemanju je tako-le govoril: „Ti hudobnež! nas sicer v pričujočem življenju moriš; ali Kralj svetá nas bo, ker umerjemo zavoljo njegovih postav, ob vstajenju obudil k večnemu življenju.“

Za tem je bil tretji zasramovan ali mučen; na poovelje jezik hitro pomoli, roke serčno stegne, in z upanjem reče: „Že nebes imam te ude, pa zavoljo Božjih postav jih zdaj preziram, ker jih upam od njega spet dobiti“. Kralj in kateri so bili z njim, so se čudili mladencevi serčnosti, ker nič ni maral zavolj muk.

Ko je bil tudi ta umerl, so trinogi četrtega enako mučili. In ko je že umiral, je takole govoril: „Dobro je, da po ljudéh v smert dani imamo upanje v Boga, da nas bo spet obudil; tebi pa vstajenje ne bo k večnemu veselemu življenju.“

Nato so petega pripeljali in ga mučili. On pa se je ozerl v kralja, in mu je rekel: „Oblast imaš med

ljudmi, in storiš, kar hočeš, dasiravno si strohljiv; nikar pa ne misli, da je naš rod od Boga zapuščen; le malo počakaj, in vidil boš njegovo veliko moč, kakó bo tebe in tvoj zarod mučil.“

Za tem so šestega pripeljali, in ko je jel umirati, je tako-le govoril: „Nikar se zastonj ne moti; mi namreč to terpimo zavoljo sebe, ker smo grešili zoper svojega Boga... Pa nikar si ne domišljuj, da boš brez pokorjenja — brez kazni Božje ostal, ker si se prederznil zoper Boga bojevati se.“

Zlasti pa je mati čudovita in vredna spominja dobrih, ktera je vidila sedem sinov en dan umreti, in je to prenesla z močno dušo zavoljo upanja, ktero je v Boga imela. Slehernega izmed njih je opominjala z domačo besedo krepko in napolnjena z modrostjo, in ker je združevala z žensko mislijo moško serčnost, jim je rekla: „Jaz vam nisem dala ne duha, ne duše, ne življenja, in tudi udov slednjega nisem sklenila, ampak Stvarnik svetá, kateri človeka ob spočetju upodobi, in ki da začetek vsim rečem; on vam bo zopet milostljivo dal duha in življenje.“

Antijoh je najmlajšega z besedami opominjal, in mu tudi s prisego poterdil, da ga bo bogatega in srečnega storil, tudi za prijatla imel in mu vse potrebne reči dal, ako zapusti postavo svojih očetov. Ker se pa mladeneč ni dal pregovoriti, je kralj poklical mater, in jo je z mnogimi besedami opominjal, da naj mladence pregovarja in silovite smerti reši. Mati se nagne k njemu ter mu z domačo besedo reče: „Moj sin, usmili se me... prosim te, dete moje, ozri se v nebo in na zemljo, in na vse, kar je ondi; in spoznaj, da je Bog te reči in človeški rod iz nič vstvaril. Zato se nikar ne boj tega rabeljna, temuč bodi vreden tovarš svojih bratov, in sprejmi smert, da te s tvojimi brati vred spet dobim na unem svetu.“

Ko je mati še govorila, mladeneč reče: „Nisem ne pokoren kraljevi zapovedi, ampak zapovedi postave, ki nam je bila dana po Mojzesu. Ti pa, izmišljavec vsake hudobe zoper Hebrejce, ne boš ubežal roki Božji. Mi namreč to terpimo za svoje grehe. Moji bratje, ko so zdaj malo bolečine terpeli, so po zvezi z Bogom dosegli večno življenje; ti pa boš po sodbi Božji prejel pravično kazen za svojo prevzetnost. Jaz pa, kakor tudi moji bratje, dam dušo in svoje telo za postavo svojih očetov, in prosim Boga, da bi bil skorej milostljiv našemu narodu, in da bi ti pod terpljenjem in tepenjem spoznal, da je on sam Bog.“ Na to je kralja jeza zgrabila, in je nad tem grozovitneje divjal kakor nad vsimi, ker se mu je za malo zdelo, da je bil zasmehovan. Umerl je tedaj tudi ta nedolžni, ter je popolnoma v Gospodu zaspal. Poslednjič pa je bila za sinovi tudi mati pokončana. (II buk. Makab. 7. pogl.)

Vodilo svetih sedmerih bratov in njihove matere: „Rajše hočemo umreti kakor postavo Božjo prelomiti in svinjsko meso jesti“. Sram bodi tedaj tiste kristjane, ki zapovedane postne dni mesene jedi brezvestno in lahkomisljeno uživajo!!

2. **Ponedeljek.** Sv. *Alfons Marija Ligvori*, škof v šent-Agati, spozn., ustanovnik misijonske družbe presvetega Odrašenika in cerkveni učenik. † 1. vel. serp. 1787 v 90. letu svoje starosti. Papež Pij IX so ga 23. suš. 1871 prišteti cerkvenim učenikom. (V lanski Dan. stoji po pogršku letnica 1817.)

Sv. *Šefan*, papež sprič., ki je bil pod cesarjem Valerijanom med sveto mašo pred altarjem umorjen. — *Porcijunkula* — ter popolnoma odpustki.

3. **Torek.** *Najdenje telesa sv. Štefana*, prvega spričevavca, l. 417 po Kr.

4. **Sreda.** Sv. *Dominik*, spozn., začetnik pridigar-skega ali dominikanskega reda. † 6. velikega serpana 1221.

5. **Četertek.** Sv. *Marija Snežnica*. Glej Danico lansk. l. List 31. — Sv. *Ozvald*, prvi keršanski kralj na Ogerskem.

6. **Petek.** *Spremenjenje N. G. J. Kr.* na gori Ta-boru. (Gl. Mat. 17, 1-9.)

7. **Sabota.** Sv. *Kajetan*, ustanovnik reda teatincev. † 7. vel. serp. 1629.

Lušarska gora.

(Spisuje Val. Gasperšič.)

XI.

Per aver pace.

Dante.

Od sv. Marije v Podgorji memo gore Stol-a in Zelenice, čez ktere ozke steze derže na Kranjsko, pridemo na glavno cesto, in po tisti do Celovca in celovškega jezera, v katerem vidimo na skali zemnega pomola tisuč let stare zidove cerkve sv. Marije-Verde. Po kratkem potovanju odtod dohajamo do sv. Marije-Saal, naj lepše cerkve, kolikor smo jih videli na Koroškem, kjer tihomirni duh vlada in se zlatá oltarji bliskajo; stoji pa na Colškem polju (Zollfeld.) To polje je v dvéh ozirih znamenito. V starodavnih časih je stalo tukaj mesto Verunum, stolnica rimskega Norikum-a. Lepi marmori iz zemlje izkopani spričujejo, da je stal tukaj tempelj, solncu posvečen. V keršanski dobi je pa to polje še imenitnejši, zakaj tukaj se je solnce keršanske vere naj prvo čez Koroško vzdignilo. Prišel je bil namreč misijonar Modest in 4 drugi duhovni, poslani od solnograškega nadškofa Virgilija, okoli leta 700, v tisti kraj, kateri so ljudstvo v sv. veri podučili. Stoji še stara hiša z imenom „Modestistöckel“, v kateri je sv. Modest živel in umerl, in ki je bil po smerti po ukazu koroškega vojvoda pokopan v cerkvi Marija-Saal.

Rekli smo v prvem popisu Lušarske gore, da ceste okoli gore so bile stare rimske ceste. Po eni tistih cest je v 9. stoletju zveličani Brikcij hodil, ko se je vračal v Denemark, svojo domovino. Služil je kot vojaški poveljnik na dvoru cesarja Leona Carigraškega. Ali želja, domovino viditi in sv. vero svojim rojakom oznanovati, ga ne pusti na cesarskem dvoru. Poslovi se, prosi za milost, da mu cesar dovoli dati kapljice sv. Kervi, ktera se je častila v cerkvi sv. Zofije v Carigradu. Ne daleč od tam, kjer zdaj stoji cerkev pri sv. Kervi na planini, se vzdigne vihar, hudo mède, in Brikcij obleži v snegu. Rudarji memo gredoči najdejo tri klase, ki cvetó iz snega, kopljejo in vidijo truplo; vprežejo vole, da bi ga na pokopališe peljali, ali oni osta-

nejo, kjer zdaj stoji cerkev pri sv. Kervi, pokopljejo ga, in tretji dan noga z obezo molí iz groba, pod obezo je rana v nogi, v kateri je skrita steklenica sv. Kervi. Tudi pisma je imel Brikcij na svojih persih. Ta prigodek je na znanje dan nadškofu v Solnogradu, kateri se oberne do patrijarha v Carigradu, od koder tudi dobí prošeno pojasnilo. Poleg glavnega oltarja cerkve se še vidi v stolpiču zelena steklenica s sv. Kervjó.

Po rimskih cestah okoli Lušarske gore so hodili rimski vojaki na Nemško, kjer so se z Nemci bojevali. Vesoljni Rim pa se ustraši, ko sliši od nesreče, da je rimska vojna zmagana in pokončana; cesar Avgust zakriči: Quintilli Vare, redde mihi legiones meas — Kvintilij Var, verni mi moje kardela; zakaj Var je bil vojaški rimski poveljnik. In ta klic je izviral iz serca cesarjevega, ki je živo čutil, da ajdovski Rim ne bode zmiraj zmagoval, da laž in tiranstvo ne bode zmiraj gospodarilo. Še bolj je čutil to resnico, ko je bila lastna njegova hiša polna hudobij, njegovi posinovljenci ostrupeni, in svojo lastno hčer je cesar zavolj malopridnosti pregnal, in kakor je sum, je sam za strupom umerl! Rim je stalen, ali prestol silovitih cesarjev in Avgustov, sedež paganstva se mora umakniti prestolu, ki stoji na stališču ljubezni in resnice. In neutegoma se angel Gabriel iz nebes podá na zemljo, se prikaže Devici Mariji, ji oznani, da bode ona mati Sinu Božjega, ki bo svet odrešil, da bi človeštvo mir imelo — per aver pace.

Marija naša vedna Pomočnica.

(Dalje.)

Srečna smertna ura je milost vsih milost: ker smert odloči za celo večnost. Te prevelike milosti pa si v pravem pomenu ne moremo zaslužiti, ampak le sprostiti si jo moremo z neprenehljivo molitvijo. Zato je rekel božji Učenik: „Vedno molite“, in apostelj opominja: „Molite brez prenehanja“. Zato učé tudi sveti očetje, kdor neprenehoma moli, se bo zveličal; kdor pa molitev opuša, se bo pogubil. Stanovitna molitev in srečna smert je toraj ene isto. Kakor želimo srečno umreti, tako si moramo tudi prizadevati neprenehljivo moliti. Naša prva in slednja prošnja, ki jo vsaki dan k Bogu obračamo, naj bo prošnja za milost vedne molitve. Naj bolj gotovo pa bomo zadobili to milost, ako bomo Marijo našo vedno Pomočnico prav po sinovsko častili. Že njeno ime samo nas priganja zmiraj moliti, ker obeta vedno pomoč, — vedno pomoč pa izprosi vedna molitev. Iz skušnje se vidi, da milostna Devica pridobi vsim svojim častivcem sveto gorečnost v molitvi. Kolikrat se sliši: „Odkar častim Marijo, našo vedno Pomočnico, sem več molil, kakor prej vse svoje življenje; čutim se kakor primoran moliti; noč in dan bi molil“.

To poterjuje dogodba gorečega častivca čudodelne Device — kupca iz Krete. Bil je tako rekoč mož molitve. Povsod, kjer ga vidimo delati, ga vidimo tudi moliti. Moli v Kreti, kjer je njegova sveta vera v nevarnosti; moli na morju, ko žuga strašen vihar potopiti ladijo v globočino; moli v Rimu, ko vidi, da se mu bliža zadnja ura. Češenje do Marije naše vedne Pomočnice mu je zadobila čednost molitve; in pristaviti smemo: ta mu je tako srečno smert dosegla. Resnično, draga je bila njegova smert v očéh Božjih! Ko je prejel sveto popotnico, je veliko mislil na Marijo našo vedno Pomočnico. Njegova poslednja želja je bila, da bi njeno milostno podobo očitno častili, da bi njeno čudodelno moč vsi ljudje spoznali. Ne dvomimo: sladko ime Jezus, Marija, naša vedna Pomočnica! so bile njegove zadnje besede.

(Dalje na sl.)

Božje pota.

1. Pota Božje, posebno z ozirom na nas, se razodevajo že v stvarjenju našega bivališča, naše solzne doline, ker Bog jo je naredil primerno naši goli natveznosti:

Naša zemlja je v primeri s toliko velikimi svetovi neba prav majhna. Dalje je čisto navezana na sonce, potrebuje njegove svitlobe in gorkote. Ni li čudno, da je Bog blagovolil na tako majhnem planetu človeški rod in svoje kraljestvo vstanoviti in hraniti? In ni li čudno, da se je imelo na tej majhni zemlji veršiti čudo odrešenja! Pa ta navezanost in revšina naše zemlje je primerna naši osodi, v kateri smo ko stvari proti svojemu Stvarniku. Zemeljska lega in njena razmera med solncem nam prav živo kaže, da smo čisto nesamostojni in zemlji zelo podobni. Bog je to revšino stvarjenih reči človekovih vkopal in tako rekoč v vedni spomin vtisnil v lastnost našega časnega bivališča. Naredil je zemljo na sonce navezano in njegove luči in njegove gorkote tako potrebno, kakor smo in moramo biti mi navezani nanj, svojega Stvarnika. Po drugi strani nam je razodel po obilnosti svojega stvarjenja tudi vse bogastvo svoje dobrotljivosti, bogastvo svojih čeznaravnih dobrót, katere nam blagovoljno deli.

2. Dalje, kako podobno je to, kar zemlja od solca vživa, temu, kar mi dobivamo od Boga! Bog je dal zemlji neko samostojnost, ker ji je podelil, da se okoli sebe suče. Tako je naredil tudi človeka za osebno bitje, da se giblje in dela po svoji lastni volji. Zemlja pa bi bila temna, merzla in pusta, ako bi solca ne bilo. Zdaj sicer ima zemlja sonce, pa mora proti njemu obračati sebe in vse svoje dele. Kakor pa strinja zemlja, akoravno se sama okoli sebe suče, to svojo samostojnost z navezanostjo na sonce in, rekel bi, na svoje življenje, ki ga od njega dobiva, tako se moramo tudi mi obračati k svojemu Stvarniku, od Njega moramo prejemati duhovno luč in moč življenja po sv. milosti. Zato se v sv. pismu tako pogosto luč in gorkota primérja z delajočo milostjo. Oboje pa si je zato podobno, ker je že v vsevednosti Božji zapopadeno in ker je naravno kakor nadnaravno namenjeno taisti stvari. Ker je tedaj oboje enacega vira, se tudi oboje strinja in pervo, akoravno veliko nižje, je živa podoba za višje. Tako je tudi noč vedni dokaz, da zemlja one luči nima iz sebe, in vedni dokaz neogibne pomanjkljivosti, da ji namreč luč dohaja iz drugega vira. Ravno tako se razodeva tudi potreba našega duha. Zemlja ima tedaj tako rekoč delež pri naših revnih okolišinah in pri naši osodi.

3. Navezanost zemlje kakor tudi človeka je bila že pred padcem; neogibno pomanjkanje luči in živne moči, katera se nam kaže v potrebnosti solca, njegove luči in njegove gorkote, to jasno priča. Še več pa je ta navezanost po zgubi raja. Noč, puščoba, hud mraz zdaj ni več le znamenje nepopolnosti in pomanjkljivosti stvarjenih reči, ampak je tudi podoba grešnega stanú po prostovoljni odverniti od Boga in podoba ločenja Boga od puntarja: „Kar je“, — pravi Diringer v svojih listih, — „solnce za zemljo, to je v duhovnem pomenu Odrešenik za človeški rod. Zemlja bi na svojo lastno težo pripadla in se skoz praznoto valila, dokler bi na kaki terdini razdjana ne obtičala, ako bi jo zapustila moč, s katero jo sonce nase vleče. Njena lastna teža in navlečna moč solca ji zagotavlja njeno bitje in njeno vredeno premikanje. Brez Kristusa bi človeški rod sam na sebi in med seboj tako globoko zabredel, da bi v globočini satanovega kraljestva zgubil svojo samostojnost, kolikor mu je je od Boga odločene. Zdaj pa se suče njegovo življenje okoli Kristusa, kakor okrog

duhovnega središča, katero ga le toliko nase vleče, kolikor je potrebno, da ga stori deležnega božjih dobrot, in ga ne ogoli njegove časne samostojnosti.

Kristus se ne primérja brez tehtnega vzroka s solncem, ki vzhaja nad zemljo; sonce je namreč naj bolj živa podoba delajoče milosti. Solnce vzbaja nad zemeljskimi stvarmi brez njih zasluženja ali učinka. Tako smo tudi mi v Kristusu od Boga pomiloščeni brez vsega svojega pripomočka ali zasluženja.

Kadar sonce vzhaja, odpirajo rastline svoje posodice, da sprejemajo njegove žarke in spijoče se zbudijo, da se radujejo nad njegovo svitlobo in njegovo gorkoto. Ta gibčnost stvari pa nastaja še le potem, ko jih sonce spodbudi, kakor tudi človek, še le potem zadobi milost Odrešenikovo, ko ga k temu spodbudi in pripravnega stori. Zemeljske stvari, kakor hrepeneče se za solncem obračajo in le po njem obstati zamorejo, pridejo še le po tej poti do prave samostojnosti.

Eno sonce zadostuje vsem stvarém na zemlji, katere potrebujejo svetlobe in gorkote. Njegovo moč razsvetljevati in ogrevati je tolika, da prekosi potrebšino zemlje in koristi še drugim svetovom. Enako je z božjim razodenjem v Kristusu. Njegovi blagri so namenjeni vsemu človeštvu; ni tako neznanega naroda in tako velikega grešnika, ki bi bil izločen. Njegov zaklad je tako bogat, da preseže vso človeško potrebo.

(Konec prih.)

Ne spreminjajte blagoslova svojega dela v prekletstvo!

(V poduk mladim in starim.)

Nobena, tudi naj svetejši reč ni tako vterjena, da bi je hudobni ali nespremišljeni človek v zlo ne rabil, v škodo in nesrečo ne obračal. To se kaže celo, Bogú bodi potoženo, pri blagoslovu, ki ga človeku delo obródi. Žalostno je o tem govoriti, pa v prid in poduk delavcev bodi dovoljeno tudi to reč bolj natanko pogledati.

Človek misli, da je blagoslovljeno delo takrat naj večji vrednosti, ako se prav dobro počuti, se mu po volji godi, in vsih reči v obilnosti ima. Kolikor bolj pa se naraša ta blagoslov, toliko bolj se množijo tudi skušnjave in nevarnosti. Skušnja uči, da velikemu dobičku sledi zapravljljivost in požrešnost, redkeje skopost, najredkejša pa radodarnost. „Kakor dobljeno, tako zgubljen“, glasi se preznani pregevor; le nekoliko pomislimo, in prepričani bomo, da se ta pregovor le prerad spolnuje. Veliko denarja si ljudje z delom pridobijo, pa ga ne vedó prav porabiti. Vsacega poštenega spreleti groza, ko vidi, kako mnogi lahkomisljeno živé. Obnašajo se, kadar so oskerbljeni, kakor da bi jim bil Bog dal pismo, da ne bodo nikoli zboleli in ostareli. Živé, kakor da bi gotovo vedili, da bodo imeli zméraj enako delo in enako plačilo, ter ne mislijo ne na osebno zmožnost za delo, katera od leta do leta peša, ne na nesreče, katere utegnejo zadeti družino in vendar nima med njimi nobeden verča polnega olja in omare jedila o rodovitnih in nerodovitnih letih napolnjene s potrebnim živežem, kakor je imela vdova iz Sarepte. Pridejo časi stiske in nadloge, jim pa prigrevajo veliko hujše, kakor tistim, ki si vedó kaj pritergati in prihraniti.

V krajih, kjer si otroci komaj šolo zapustivši denarja zaslužijo, je izreja otrók večidel slaba. Taki deček ali dekile se kmali napihne, zoperstavlja se staršem in si ne pusti nič dopovedati, češ, sej sam služim! Celó neki protestant pravi: „Množé se zmeraj bolj in bolj

pritožbe čez neukrotенost, napuh in poželjivost mladine, katera šoli komaj pete odnese. Mladina je od leta do leta pohlepniši, nepokorniši; vedno bolj divja in zarobljena, ne le fantiči, ampak tudi dekliči, kateri premnogokrat zahajajo v kerčme. Ker starši otrokom preveč prizanašajo, je mladina prederzna in nevbogljiva; sinovi, kateri si zgodaj veliko zaslužijo, so le jedci, to je, taki, ki imajo pri starših brano, za katero jim od svojega zaslužka nič ne povernejo, pri vsem tem pa s starši še gerdo ravnaajo. Od 14. leta gre mladina svojo pot; kmečka se spravlja v mesta, iz katerih se podaja zopet na kmete; zdaj ji ni mar ne cerkev, ne verski nauk, ampak le poželjivost in lišpanje.“

Kar govori protestant o svoji pokrajini, veljá gotovo tudi mnogim drugim. Obilen zaslužek se preobrača v prekletstvo družini in razterga prijateljske vezi, ako niso otroci dobro vterjeni v keršanskem življenji. Ne da bi obilnost res móгла roditi prekletstvo, tega ne; ampak le pokazati hočemo, kako se blagoslov po slabosti rednikov, odgojiteljev, učencikov in po pohlepnosti mladine spreminja v prekletstvo. Vsacemu privošimo vsega v obilnosti, samo da vživa zmérno, previdno, v Božjem strahu.

„Priložnost uči krasti“, se pogosto sliši, obrnemo pa ta pregovor tudi lahko tako: kerčme, kavarne in žganjarije odgojujejo capine in potepine, in kdo vé, kaj še! Naj bi se odpravile te, kjer jih ni potreba, in bilo bi veliko manj zapravljivosti, potrate časa, skerbi, jeze in sovraštva, potreb in nadlog. Kerčme sicer morajo biti, ker popotnik se more večidel le nanje zanašati, pa veliko bolje bi bilo, ako bi se stokrat njih število znižalo, da bi okoli poštenih kerčem ne bilo toliko družih pivarnic in žganjarij.

Angleži nam kažejo, kako lahko se brez kerčem izhaja; vedó pa tudi iz skušnje, koliko ljudi nezmérnost v pijači vsako leto pokončá, brez ozira na tiste capine, ki se le na videz še živi, v resnici pa že pol mertvi, sem ter tje vlačijo. Sej tam pijančevanje blizo 50.000 ljudi vsako leto pod zemljo spravi; med temi jih je 12.000 ženskega spola. Koliko pa pomre otrók, katerim starši po neprevidnosti pijačo vsiljujejo, se ne dá povedati. Na Nemškem jih je v enem letu pijanštvo pokončalo 40.000, v Rusiji 10.000, v Belgiji 4000, in dr. Ere-rest pripoveduje, da je v severni Ameriki v petih letih čez 300.000 ljudi pomerlo, katerih smert se pijanštvu pripisuje.

Po takih številkah smo primorani reči, da kupčija in pomorstvo, vojska in ogenj ne ugonobi toliko ljudi, kakor živinsko pijančevanje.

Neka pesen pripoveduje, da je iznašel hudobni duh smodnik, in neki drugi žganje; pa slednji je dobil darilo, ker je bil večí dušni morivec in mogočniši napolnovalec pekla z ljudmi. Knez pekla, ki darila delí vsem, kateri se v njegovem delu skazujejo, se oglasi in pravi prvemu: smodnik rodi bolečine in smert, pokvari in razdira, porudečí zemljo s človeško kervjo, razpodí srečne družine in napravlja potoke solz; toda smodnik je o číten sovražnik človeka, bobni z germenjem, da se ljudje pred njim ustrašijo in zbežijo. Pri vsem tem pa smodnik umorí le telo, duše pa ne more umoriti in je v pekel pahiti (če je človek dober in pošten). Tvoje žganje pa, reče tistemu, ki je dobil darilo, prelazi vse in se oznanuje zdravnika in še celo prijatelja; prikriva se v mnogotere sladčice; se priplazi v lekarnico, v družbo žénsk, med mladenče, še celo k otrokom; preleze mesta in vasí in se vmuzne v vsako bajtico. Zove se različno: pomoček za želodec, gorkec življenja, budilo dušnih močí; seje in širi pa smert in hiranje, prepír in kletev, revšino in tatvino, zdražbe, sovraštvo in umor. Pa tega ne počenja le včasih, kakor vojska, ampak zmeraj dan

na dan, od rana do mraka, dokler ni telo popolnoma končano in duša v peklú.

Iz tega je razvidno, da je poglavar pekla zmiraj tako zvit, kakor kača, samo ljudje so vedno kratke pameti. Stokrat opominjani se vendar podajajo v enako nevarnost, pa kdor nevarnost ljubi, v nevarnosti pogine, se glasi iz skušnje poterjeni pregovor. Obilen in lahek dobiček rodi take strasti. Obilen dobiček večidel množí in pospešuje nečednost.

Ni treba naštevati še družih pregrešnih nasledkov pijančevanja, zadosti je, da vidimo, kako lahko se blagoslov dela spreobrača v prekletstvo. Vsaka družina naj tedaj pazi, da je taka nesreča ne zadene. (Po Pilgerji.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Klic

do dobrotljivih serc dražih rojakov.

Revna je sicer naša mila domovina na blagu in dobrotnih vstanovah, pa, kakor skušnja učí, je bogata z blagimi serci, ki tudi z malim premoženjem rade pomagajo za dobre naprave. Taka dobrotljiva *naprava za nar večí reveže, neozdravljive siromake*, se je začela pred kratkim snovati v Ljubljani, kjer so kupili nekteri dobrotniki prostorno posestvo v Kravji dolini in se sedaj zida za omenjene siromake nova hiša, 26 sežnjev dolga, z dvema nadstropjema, ki bo zamogla sprejeti 70—80 tacih revežev *iz vse dežele*. Gotovo je to potrebna in dobrotna naprava za našo deželico, ki nima nikamur s takimi siromaki, katerih *edina* bolnišnica v Ljubljani ne more sprejeti ali obderžati!

Ta dobrotna naprava bo čisto *zasebna* ali *privatna*, brez gotove očitne pomoči, ter se bo izročila v oskerbovanje *usmiljenim sestram*, ki slovó po vsem svetu zastran svoje izverstne ljubezni do bolnikov in siromakov sploh.

Za to koristno napravo so vložili omenjeni dobrotniki toliko, da se je kupilo posestvo s popprešnjim starim poslopjem, kar je zneslo okoli 12.000 gld. Poglavitna reč je sedaj zidanje novega poslopja, ki se bo letos pod streho spravilo in spomladi znotranje oskerbelo, ter bo stalo gotovo čez 30.000 gld.; pa nima druge jistine ter kapitala, razun milih serc vernih rodoljubov, na ktere ta klic s tem *ponižno pa zaupljivo* poterka in želí, da bi ga zaslišali in uslišali vsi keršanski sobratje.

Ker bo ta potrebna naprava za omenjene siromake *vse naše dežele*, zato se ta klic obrača do usmiljenih dobrotnikov ne le v Ljubljani, ampak po vsi deželi — zlasti do čast. gospodov duhovnov, da bi po svoji previdnosti premožnejši dobrotnike zasebno poprosili, pa tudi vso srenjo očitno z lece nagovorili, da sleherni po svoji močí pripomore k tej dobrotljivi napravi; sej s časom bo kak siromak skorej vsake srenje te

dobrote deležen, ter bo tako srenjam samim pomagano.

Res je sicer, da v sedanjih hudih časih se težko vedno daje, pa keršanska ljubezen še vedno najde kako stvarico za dobre dela; in On, ki je sicer rekel: „Revežev bote vedno imeli“, je tudi zagotovil: „Kar ste storili nar manjšemu, ste meni storili“. —

Zato, dragi rojaki, storite za ta blagi namen po svojih okolišinah, kolikor kateri vé in more, in sleherni bo imel v svojem sercu veselo zavést, da je k dobri napravi kaj pripomogel, dolžnika pa bo imel Njega, ki je rekel: „Dajte, in se vam bo dalo! Bodite usmiljeni, da bote usmiljenje dosegli!“ — sicer bi mogla dobrotna že pričeta reč zastati, kar bi bilo naj večjim siromakom v silno škodo in mili domovini v nečast.

Fr. Kramar, korar,
za odbor.

Opomba. Darovi naj se blagovolijo pošiljati ali vredništvu „Zgod. Danice“, ali podpisane gosp. kanoniku Fr. Kramarju, usmiljenim sestram, ali pa gosp. špiritvalu K. Heidrihu.

Iz Ljubljane. (Ferdinand „Dobrotni“ in dr. Kulavicev govor.) Naš verli rojak dr. Janez Kulavice, cesarski dvorni kaplan, je 8. mal. serp. 1875 pri slovesnem mertvaškem sprevedu cesarja Ferdinanda „Dobrotnega“ imel prelép pogrebni govor, ki je večstransko vreden, da ga nekoliko posnamemo.

„Milost in resnica se srečate;
Pravica in mir se objameta.“

Ps. 84, 11.

Te besede kraljévega preroka si je vzel v podlago tehtnega premišljevanja o tej slovesni uri in obračal jih je na življenje preslavnega ranjcega.

„Umerl je!“ zakliče govornik; „to je bila beseda, ki je zadonela po svetu in kakor blisk preletela obširne in daljne dežele. Odbilo je serce, blago cesarsko serce, česar poslednji utrip je britko presunil milijone serc, in nje, ki so s černo ogernjenim prestolom zedinjene, poklical med gostimi solzami k njegovi raki. Kdo je preslavni blagi, po katerem žalujemo?“

„Naš vzvišeni vladar nam pové, avstrijski narodi vedó, iz daljnih dežel se razlega, kaj je bil Dobrotni: Bil je naš cesar!“

„Pél je svoje dni prerok starega zavjeta s preróškim očesom gledajoč v pravo kraljestvo mirú: „Milost in resnica se srečate; pravica in mir se objameta“.

Mračna zmeta je svet obdajala, bila je črna noč za duhove in serca. Kristus pride, razdène megle, z višave zasije „luč, ki v temi sveti“. (Jan. 1, 5.) Sveti kakor solnce pravice (Mat. 4, 2) svetemu Bogu „spolnovaje vso pravico“ (Mat. 3, 15), nesvetega človeka razgreševaje in „s sadovi pravice ga napolnovaje“ (Fil. 1, 11). Po pravičnosti kraljuje milost (Rim. 5, 21), „po kateri smo bili oteti“ (Ef. 2, 8), ter milost in mir (1. Tim. 1, 2), k čimur nas je Gospod poklical, kakor je govoril: „Mir vam zapustim; svoj mir vam dam, ne kakor ga svet daje, ga vam jest dam“ (Jan. 14, 27).

Resnica in pravica, milost in mir so blagi sad z drevesa Kristusovega križa; če je pa to, si bode vsak učenec Kristusov resno prizadeval, da te čednosti na njem poganjajo in dozoré. Kje pa se take prelepe čednosti častitljivše svetijo kakor tam, kjer so v vladarske

krone vpletene? Kdaj pač venčajo imenitniše, kakor kadar čelo tistih presvitlujejo, katerim je v svetem navdušenju psalmist zaklical: „Dii estis et filii Excelsi omnes“, — Božji namestniki ste vi, in otroci Najvišega vsi (Ps. 81, 6), da skazujete pravico in milost, da bodite bramba resnici in angeli mirú. In ako imenujem te čednosti, sem imenoval Ferdinanda Dobrotnega!“

Po tem vvodu napové govornik, da na tem svetem kraju, kjer je ranjki s toliko radostjo in dušno blagostjo pred Vsegamogočnim v ponižnosti molil, bode njegovo življenje nekoliko popisal.

(Konec nasl.)

Pri sv. Roku ob Sotli, 21. julija. V solnograškem cerkv. listu je bilo ne davno oznanjeno, da se tudi že s preštempljanimi pismenimi markami dá misijonom pomagati za odkupovanje ajdovskih, v zaverženje odmenjenih otrók v Kini, kar opravlja bratovšina sv. detinstva Jezusovega. Marke se pošiljajo v frankiranem listu gospodu Frančišku Brückner-u in Wien, VI Mariahilf, Müllergasse Nr. 46, III Stock, Thüre 14. — Na ta posiv začnem svoje prejete liste skupaj zbirati, vzamem škarje v roke in marke izstrižem; dobil sem jih nekaj čez 50; denem jih v frankiran kovert, zraven prašam, ali še več mark potrebujejo? Na to dobim 16. dan t. m. od Brücknera samega odgovor, ki me za Božjo voljo prosi, naj pripomorem, in pripomočkov iščem, ki bi hotli že markirane marke njemu v frankiranih listih pošiljati za odkupovanje zaverženih kineških otrók, ker še do dva milijona mark potrebuje.

Pismene marke vseh vlad so mu po volji, vendar posebno želi italijanskih in ogerskih poprešnje sorte, in bi zato rad, da bi koj kak italijanski in ogerski cerkven list to prošnjo razglasil.

Mi duhovni po farah pa lahko ljudem oznamimo, naj v imenu Jezusa, prijatelja ubogih in zapušenih otrók, izrezane marke (in stare denarje, ki niso več v rabi) v dar prinesó, ki jih potem pošljemo imenovanemu gosp. Brückneri na Dunaj.

Kamen h kamnu palača, da bode „en blev in en pastir“! — Delajmo „unitis viribus“, dokler je za nas dan!
Šabot, župnik.

Iz Loč naj posnamemo iz prijateljskega pisma naslednje verstice: Znano je že menda, da je naše kraje že dvakrat strašna toča zadela: celo Šentjernejsko in Tinsko, velike kosove Prihavske, Šentvenceselske, Čadramske, Šentjungske, Kebelske, Šmartske, Polčanske, Laponske, Bistriške, Poljekavske, Črešnovske, Makolske, Studeniške, Kostrevenske, Šentpeterske, Sladkogorske, Ločke fare itd. Po nekterih okolicah še slame na njivi najti ni bilo, ne enega zelenega lista v celem vinogradu, ne lista na sadnem drevju, kateremu je celo lubje odbilo, ne zelene travice; tako je bilo, kakor na cesti, in ni bilo toliko zelenega, da bi enkrat s koso mahnil; tudi hostno drevje je pobilo, in semtertje je za čevelj smrečja po tleh ležalo, da bi ga s sekuro ne mogel drobnejše zdrobiti. Škoda je samo v neveliki šentjernejski fari na 100.000 gld. cenjena, kakor sem v zapisniku bral; samo pri novi šoli je bilo nad 10.000 kosov strešne opeke razbite; ptiče, zajce, svinje je pobijalo. Čez en teden po 8. juniju nam je še kmet prinesel toče, kakor drobne kurje jajca debele. Še nikoli nisem kaj takega vidil. — Tam pa, kjer ni toče bilo, po polju in po vinogradih tako lepo stoji, da je le veselje. Bog nam ohrani ljubi kruhek za telo in tudi za dušo!

Razgled po svetu.

Iz Švicarskega pišejo, da vsa svoboda na Švicarskem je šla rakom žvižgat. Kjer se današnji liberalci

kake dobre reči lotijo, gotovo je, da jo v nič denejo, ne da bi jo povzdignili. Svoboda združevanja in družb, svoboda besede, svoboda osebe itd. — vse je šlo. „Il était réservé à notre libéralisme moderne d'étouffer une à une toutes ces conquêtes du passé, et cela au nom de la civilisation.“ Tako se konča neki dopis iz šviškega Berna od 19. jul. Prihranjeno je bilo našemu novošeg-nemu liberalizmu zadušiti vse stare pridobitve eno za drugo, to pa v imenu civilizacije! Spis pripoveduje barbarstva fanatiškega sovraštva zoper katoliško duhovstvo in njih preganjanje, kar pa se nam gnjusi posnemati in popisovati. Dosti je n. pr. vediti, da vlada v št.-galskem kantonu duhovne pastirje po versti odstavlja in preganja v velikem številu (*en masse*). Duhovnu Falku je prepovedala tudi tiho mašo brati, in za vsako brano mašo je srenja Moutlingen dobila dva žandarja, ter je bil prisiljen maševati hoditi v Koblach na avstrijsko zemljo! Današnje frajmvrarstvo je samo v naj ostudniši sužnjosti, kdo bode potem od njega pričakoval, da bi svobodo drugim privošilo. Zato se tudi na Franco-skem vidi, kako so rudečkarji sovražniki prostosti naučne, in nikjer ni dobrega sadu, kjer laži-liberalizem gospo-duje. — V vališkem kantonu je une dni umrl milgosp. Peter Jožef de Peux, škof Sedunski ali Sionski, rojen v Anchet-u 28. apr. 1795. Bil je na cerkvenem zboru Vatikanskem stanoviten zagovornik določene verske res-nice.

Annamsko. Velikrat smo sporočevali o preganjanju kristjanov, ki je razsajalo ll. 1873 in 1874 po nekterih namestništvih v Tongkin-u. Hvala kristjanom, ki so krepko podpirali državo v boju zoper puntarsko uč-njaštvo; pa tudi po pogodbi annamske države s Fran-cijo je nastopila nova doba miru in upati je, da si bo tako hudo preganjana Cerkev v Tongkinu kmalo opo-mogla. Našim bralcem bo morebiti vstreženo, ako po-vzamemo iz zadnjih pisem preč. gospoda Gauthiera, apost. namestnika v južnem Tongkinu, še nekatere čer-tice, katere zadevajo junaštvo, ki so ga kristjani ska-zovali. Akoravno je brez dvombe sovraštvo zoper Evro-pejce zedinjeno s serditostjo zoper keršansko vero tisti vzrok, zaradi katerega je učenjaštvo prišlo za orožje in preganjalo kristjane, bi morebiti vendar ne bilo čisto prav, ako bi vse kristjane, ki so bili v tem žalostnem boju pomorjeni in posekani, za mučence spoznali. Ven-dar po dokazih Msgr. Gauthiera ni dvomiti, da saj ve-liko jih je bilo raji smert sprejelo, kakor pa od vere odstopilo.

Sedem in petdeset kristjanov, piše med drugim Msgr. Gauthier, so puntarji vjeli; preden so jih pomo-rili, so jih učenjaki spodbujali: „Vsi, ki hočejo svoje življenje ohraniti, naj se vzdignejo, v znamenje, da za-tajé svojo vero“. Nek mož in štiri žene se zdajci vzdig-nejo in bili so koj izpušeni; druge pa so peljali na breg reke, da bi jih v vodo pometali. Ti ne nehajo moliti, mirno si dajo zvezati roke in noge in potem vreči v valove. Med njimi je bila žena s svojim otročičem. Ko zapazi, da ji hočejo pagani otročiča vzeti, jih prehití, ter skoči s svojim otročičkom v reko, da bi ga rešila za nebesa.

Drugi ženi ponujajo učenjaki življenje, ako jim prepusti svoje tri sinke; pa velikodušna mati odverne to ponudbo in raji terpi, da ji otroke v naročju pomo-rijo in potem njo usmertijo, kakor pa njih zveličanje v nevarnost postaviti.

Mladenča so silno naganjali, naj se svoji veri od-pové. Hipoma skoči mati k njemu, ga objame in pravi: „Ne, otrok, ti ne boš zatajil svoje vere“. „Ne, mati, nikdar ne!“ odgovori mladenec, oserčen po besedi svoje matere. Oba, mati in sin, sta bila v tistem trenutku umorjena.

Predolgo bi bilo, ako bi hotli vse enake dogodbe pripovedovati. Otroci s 7–10 léti, katerim so obetali življenje, ako zatajé svojo vero, se sami vzdignejo in se vstopajo zraven svojih že povezanih staršev, da bi z njimi umerli. Pripovedujejo celo, da so se pet- do šest-letni otročiči iztergovali iz rok svojih lažljivih rešiteljev in raji s svojimi starši v smert šli, kakor pa da bi se po pogansko odredili in večno zveličanje zgubili. Lastno-očne priče naštevajo cele občine, ki so šle skupaj — možje, žene in otroci — smerti naproti glasno izreko-vaje svoje molitve in prepevaje svoje cerkvene pesmi.

„Kristjana“, piše Msgr. Gauthier, „mati štirih še nedoraslih otrok, mi pripoveduje, da tudi njen mož je bil med tem, ko je molil, ob glavo djan. Rabeljni vidivši da mirno dalje moli, ko je že en udarec s sabljo prejel, se razserdijo, ga na herbet položé in mu glavo odžagajo. Pred njim sta bila umorjena dva para zakonskih, in en otrok, ki so v kratkem prejeli sv. kerst. Vsi so umerli z veseljem.

Bog je pa tudi poplačal vero svojih služabnikov in pokazal svetu, da mu je draga smert teh nedolžno pomorjenih, ker pripustil je, da so se čudežne znamenja godile na njih grobéh. Trupla pomorjenih kristjanov tudi v veliko začudenje paganov niso razširjevala nika-koršnega neprijetnega duha, še takrat ne, ko so jele trohneti.

Ravno kar, piše msgr. Gauthier, sem prejel pis-meno pojasnilo dveh duhovnov, enega dijakona in več katehistov (podučevavcev v keršanskem nauku), kateri spričujejo, da so pretečenega rožnika (1874) pomagali pokopavati trideset kristjanov, ki so jih bili iz sovra-štva do sv. vere potopili; trupla niso neprijetnega duha imele, akoravno so že zelo trohnele; da po dnevu so po 2, 4, 5 vidili po vodi plavati in so jih s čolni z reke vozili; da pa po noči niso nobenega dobili, ravno zato, ker niso imele zopernega duha. Pravi, da je to toliko bolj čudno, ker so ravno tisti čas puntarji in mandarini tudi več paganov pomorili in jih v vodo pometali, so pa njih trupla tako smerdele, da je bilo eno dovelj, od-poditi od brega vsacega radovednega. Pravi, da je bilo lahko ločiti trupla kristjanov od trupel paganov, ker so bili kristjanje vselej po 2, 3, 4 itd. skupaj zvezani in v reko verženi.

Tudi kristjani, ki so pobegnili v pogorje, so spo-znavali čujočo skerb Njega, za katerega so preganjanje terpeli. Divje zveri, katerih je bilo tukaj v obilnosti, so bile zoper kristjane manj divje, kakor mandarini (državni služabniki); viditi je bilo, da so tigri pozgu-bili kervoločnost zoper kristjane. To je bilo tako splošno, da so pagani, ki so hotli rešiti svoje keršanske sosede, silili, naj se poskrijejo po gozdih, rekli so: „sej se vi nimate nič bati od divjih zveri in mi vam lahko pošil-jamo potrebnega živeža ne nastavlja se učenjakom pri nevarnosti“. Navadno pa bivanje v tongkinskih goz-dih ni prav varno in tigri so že podili oborožene kar-dela, katere so v eni noči po 10–15 mož zgubili.

Kakor tolažilne so te naznanila, ko nam prav živo na serce govoré o veliki serčnosti mlade tongkinske cerkve v veri, je pa toliko žalostneje misliti na veliko revšino, kateri so še vedno nastavljeni tongkinski krist-janje po preganjanju, ki je sedaj nehalo. Msgr. Puginier si je zastonj prizadeval dobiti od francoske vlade od-škodnine za kristjane svojega namestništva, akoravno je bila korist Francije prvi vzrok preganjanja. Msgr. Gauthier pa je imel pred odhodom svojega zadnjega pisma še 15.000 kristjanov, ki so vse zgubili, za katere je mógel tedaj sam skerbeti. Čeravno je vsak na dan dobival le kaki dve pesti riža podpore, je vendar za svoje kristjane od začetka preganjanja mesca prosenca leta 1874 do grudna izdajal 92.852 frankov. Velikodušni

pastir, kateri že čez štirideset lét dela v tongkinskem misijonu, je pripravljen tudi zadnji grizljaj kruha deliti s svojo hudo skašano čedo. (Kath. Miss.)

Drobne novice. V Pariz pričakujejo 5. avg. belgij-skega kralja; pozneje ima tje priti tudi holanški kralj. Ako ktero uganejo zoper berlinsko strašilo, utegne biti mnogim vstreženo. — Zanzibarski sultan biva sedaj v Parizu. — Znani gr. Arnim je prišel v Karlove toplice; zdravje njegovo se ni čisto nič zboljšalo. — Nemška vlada je ukazala urno denar kovati; 1. pros. 1876 hoče imeti 700 milijonov mark gotovib. — Prežalostne naznanila prihajajo iz Damaska in Antijohije; po kacih 200 ljudi pobira kolera na dan. — Shod evropskih zastopnikov v Carigradu je prosil sultana, da naj se oziroma na kolero to leto prepové mohamedansko potovanje v Mekko. — Berlinska vlada zagotavlja brambo zoper ultramontansko preganjanje tistim katol. duhovnom, kateri bi sprejeli nove, Cerkvi sovražne postave. Obeta ob enem, da tako naznanilo za sprejetje novih postav bo ostalo skrito. Čudno slepilo! Ako so kateri sužnji zopercerkvenih postav, jih bodo mar spolnovali pod polovnjakom? Če jih pa očitno spolnujejo, bode vsak vidil, da so jih sprejeli. Resnica je, méni „Unità“, da nimajo prusaki nič zagotivljati, ker postav nihče ne sprejme. — Pri nepokojih v Bosni in Ercegovini so Avstrija, Serbija in Černogora čisto nobenostranske in ostro stražijo svoje meje. Kdo vé, koliko Slovanov bode zopet poklanih? — Švedski kralj je bil obiskal Berlin, potem Petrograd, in car ga je spremil do Kronstata. Bil je povsod sprejet z velikimi slovesnostmi. — „Sada-kat“ piše, da veliki vezir hoče turški denarni zadregi na pomoč priti s tem, da vsak državljan v otomanskem cesarstvu mora enkrat plačati 20 pijastrov (5 frankov ali okoli 2 gl.). Tako bi država dobila veliko milijonov in Turčin je postal bogatejši za eno zvijačo, kako se ljudje za denar žulijo. — Pruski blagri so toliki, da še celo njih vojaki uhajajo na Francosko. Francoska vlada je namreč nekaj taci, ki so iskali pribežališa na Francoskem, ukazala izročiti pruskim žandarjem. To ne mara kaže, v kolikem strahu ima Bizmark Francoza. — „Daily News“ naznanuje, da vladi berlinska in petrograška ste se dogovorile za razoroževanje prihodnje leto. Zakaj ne raji že pričujoče leto? — V Mogunci so se bile napravile velike slovesnosti za škofovsko 25letnico Mons. Kettelerja. — 120 karliških družin, pregnanih od alfonzistov v Madridu, je dobilo pribežališe v karliškem taboru v Hendaju. — V Londonu hočejo vediti, da v Petrogradu in v Moskvi so se v novo godili zaporí zaradi rudečkarstva izmed študentov tehniške in kmetijske akademije. V Izum Harkovu je zapertih nekaj požigavcev. — Na Pruskem jih ni prišlo k novačenju (rekrutbi): l. 1871: 51.644; l. 1872: 49.635; l. 1873: 50.854; l. 1874: 51.379. Ušlo od vojašine jih je: l. 1871: 75.059; l. 1872: 96.392; l. 1873: 87.622; l. 1874: 80.193. — Napadi zanikarnoglasnega Gladstona na papeža in katoličanstvo so na Angleškem toliko pripomogli, da število katoliške družbe v Londonu, ki je te dni imela svoj letni shod, se je narastlo na dvakrat toliko, kot je bilo lani. — Novice iz novega Jorka od 20. jul. naznanujejo, da pridelki na zahodu zveznih ameriškanskih držav so nekako srednje slabi, na jugu teh držav pa nekoliko boljši od navadnih. — Oskerbnik posestev toškanskega kralja Ferdinanda IV naznanuje, da ni res, da bi kralj svoje imetje prodajal. — Grof Chambord je v svoj god, 15. jul., dobil vošila in zagotovila vdanosti od vsih strani iz Francoskega. — Pripoveduje se, s koliko napetostjo Prusi kupujejo konje. Ruski „Svet“ pa pripoveduje, da je tudi veliko Francozev prišlo na Rusko kupovat konj, kakoršnih je pomanjkanje v fran-

coski vojni, in ker Prusija prepoveduje jih iz Prusije si nakupovati. — Svet ušesa vzdiguje, ker je bil o času parskih volitev prišel cesar Viljem v Monakov, ko je bil ravno prešnji večer kralj odšel od doma na neko grajšino. Vradni časniki terdijo, da je bilo med vladarjema tako dogovorjeno; drugi vidijo v vsem tem neko volitveno previdnost; zopet drugi hočejo zpazovati v tem začetek mutaste vojske med obema dvoroma. Prus pa poprusovanje, to je dandanašnji precej ena reč. — Podmorski telegraf ima dandanašnji čezdalje več opraviti. Od l. 1850 do 1874 se je pogreznilo ali vrvnalo v morje 206 dratov z 20.350 milj daljave. Izmed teh jih je 61 nehalo, 145 pa jih je še v rabi. Naj daljši drat je med Brestom in otokom sv. Petra, ki meri 2584 milj. Naj večí globočina dratú pod morjem je 2760 vatlov — med Brestom in sv. Petrom. — Od 5. do 11. julija je o prebivavstvu v Rimu znano, da pri številu 256.153 se jih je 138 rodilo, 159 jih je umerilo in priselila se 102. — V republiki San-Salvador v srednji Ameriki je bil vstal kervav punt. Neki vladin ukaz v S. Miguclu, mestu z 8000 prebivavci, je prepovedal škofov pastirski list brati. Katoliški meščani, hudo užaljeni v svojih verskih pravicah, so prišli z vlado v sporeko. Nejevolja med občinstvom je bila velika, neke derhali so to porabile v punt. Dva generala z veliko meščani sta ubita, več poslopij razdjanih. Škoda se ceni na 8 milijonov dolarov. Vojna je poslednjič zaterla upor, potem ko je bilo veliko upornikov postreljanih. — Iz dedšine cesarja Ferdinanda je cesar Frančišk Jožef ubogim v Pragi podelil 20.000 gl. in za ljudoljubne od cesarja Ferdinanda podpisane naprave 80.000 gl. — Ni ga dné, da bi več od delkov po 40–100 po Kerkonoših za Prusijo nakupljenih konj ne šlo čez Belic-Bialo na Prusko, pravijo avstrijski listi. Že kacih 8000 konj, vmés tudi iz Ogerškega, je odpravljenih na Prusko. — Nestanovitno vreme, kakor je pri nas že več časa, je boje enako po vsi Evropi.

Listek za raznoterosti.

Občutki popotnikovi na Kumu.

III.

Več stoletij vidim v sanji,
Naglo mi naprej tekó,
Serce čuti v britkem znanji,
Kaj domovju vse nesó. —
Dôbe vse so še megléne,
Ne poznajo še Bogá,
Čoke molijo leséne,
Človek mračen um imá.
Sem od morja Rimljan pride
Oborožen, v vojski znan,
Gospodari kamor ide,
Noben narod se ne ubran'.
Začnó mesta terdne rasti,
Ceste grejo sem ter tje,
Rimljan íše svoji oblasti
V jarem si zapreči vse.
Od Ogleja prineseta
Dva možá prostosti ključ,
Mohor, Fortunat prižgeta
Dedovom nebeško luč.
Hude borbe zakipijo,
V kljube stavi se pogan,
Verni muke pa terpijo,
Noč beži in zmaga dan. —

Od izhoda iz nenade
 Pride šiba — Atila,
 Pali mesta, terge, grade,
 Vse, kar more, pokončá.
 Pušča le mu v sled ostaja,
 Jók in stók povsod pusti;
 Čez poljé bele Ljubljane
 V laške kraje trop derví.
 Dolgo so pustote gole,
 Polje krije tern, osát,
 Koder pasel kmetič vole,
 Hodil je pšenico s'jat.
 Ki življenje ohranili,
 Malo srečnih je še b'lo,
 So po gozdih se poskrili,
 V révah omedlevajo.
 Hišica je tam stesana,
 Drugi se priseljajo,
 Dviga zopet se Ljubljana,
 Tergi se obnavljajo.
 Grad že raste na Mehovem,
 Žumberk, Svibno in Podpeč,
 Že Turjak kupí na novem, —
 Tujim skopcem niso všeč.
 Kjer gradú se varh nastavi,
 Ima cerkev brambe last,
 Z dela vidiš na višavi
 Daje zlahtnik Bogú čast.
 Se sosednje rodovine
 Plemenite vselijo,
 Iz domače korenine
 Z vitezi zedinijo.
 (Konec nasl.)

Iz Ljubljane. Milgosp. novi knez in škof so se 28. t. m. zopet podali na Dunaj.

Odgovor na vprašanje v 29. listu letošnje „Zgodnje Danice“ zastran zaznamovanja s številkami pri vredovanji knjig.

Vsako delo dobi svojo posebno številko, tudi ko ima več zvezkov, ker se v zapisniku število njegovih zvezkov pristavi. To je pravilo, kterega se deržijo vsi knjižničarji. Pri časnikih se je deržati istega pravila, dokler jim naslov nespremenjen ostane, tedaj n. pr. „Danica“ vseh lét dobi eno številko; mora se pa v zapisniku število njenih zvezkov z olovníkom zapisati, da se lahko zbriše, in vsako leto spremeni. Ako pa hoče kdo vsak tečaj s posebno številko zaznamovati, ker je „prav za prav knjiga za-se in dokončana“, tudi ni nápak, samo zdi se meni, da se to pravi „multiplicare entia sine necessitate“. Isto veljá pri drugih enakih ali tem podobnih spisih, koledarjih, šematizmih itd. To so moje misli, in po tem pravilu se ravnám pri oskerbovanji naše semeniške knjižnice v Gorici.

Stefan Kociančič.

Dosedanji mil. škof Poreški preč. gosp. Juri Dobrila so 18. t. m. vradno naznanili v. č. škofijskemu namestništvu teržaškemu, da so postali teržaško-koperski škof. Bivšega kapit. vikarija p. n. g. Šneiderja so izvolili za svojega namestnika z naslovom „delegatus Episcopi“, dokler ne nastopijo nove visoke službe. Škofijsko namestništvo je to naznanilo duhovšini ter zapovedalo pri sv. maši se novega škofa spominjati, pri popoldanski službi Božji zanj moliti in ga vernim v molitev priporočiti.

O nedolžnem Offenheimu je nekdo z obližja dunaj-

skega borzijanstva pravil naslednjo dogodbico. Vitez Offenheim je zatožno pismo v znani kriminalni pravdi dobil štiri mesce pred postavljenim koncem za to obravnavo. Poslal ga je zdajci v zmnoženih spisih dvanajsterim naj slavnjšim pravdnikom z opombo, da naj mu za primérno plačilo pošljejo zagovor ali obrambo. Čez tri tedne je že imel v roki rameno bistroumnih zagovorov, iz kterih si je dal narediti posnetek. Potem je teh 12 pravdoznancev poklical na prekrasen obed, in dal si je tukaj napraviti celo sodnijo s toživcem in zagovornikom. Naj bistrejši prašanja so bile stavljene in ravno tako odgovori na nje — konečno se je glasila sodba: nekriv. Ta predigra je boje Offenheima stala malenkost 50.000 gl. Tako pripoveduje „Botschafter“. — Če se bodo neki O. in drugi denarni možje tudi na sodbo pred večnim Sodnikom tako skerbljivo pripravljali??

Iz Marije Zvezde v Bosni, 20. mal. serp. Prečast. o. superijor po pn. g. kan. Urhu zopet naročuje nekaj robe v steklariji Ulmanovi. (Skor neprenehoma zdaj naši obertniki oddajajo robo v Bosno, odkar so tam redovniki in redovnice, zlasti tudi iz naše dežele in je Kranjsko z njimi v zvezi. Tako Cerkev tudi tukaj, kakor povsod, podpira obertnijo in tergovstvo. Zapomnite si to, obertniki in tergovci, in ne bodite nasprotniki svoje sv. Cerkve, ki ne le za večni, ampak tudi že za časni prid Vam skerbi.)

Nato pravi gosp. superijor: „Iz Ljubljane se ne glasijo nobeni prosivci več (za pristop v red), najberže zato ne, ker jim je odhod gosp. Laha serčnost poderl. (Mislim, da ne zato. G. Val. Lah je zdaj v Adrijanopelnu v Bulgariji. Vr.) Prosim, naj se po „Danici“ pojasni, da zato imamo ravno tako v slovanskem jeziku poduk, spovednika, branje, kakor poprej; ni se torej bati Kranjcem (duhovne) lakote. Slovanski živelj tu pač ne smé izmirati, ampak se poživljati. — Vreme je tukaj prelepo, ter kaže dobro — vse po volji. V 6—7 dnéh bode omèt in snaženje nove cerkve doveršeno.“

„Mafia“. V Siciliji se imenujejo skrivne naj sovražljivši družbe „mafia“; to ime je nedoločenega pomena, pridevek za hudobne malopridnosti, in Italijani prašajo, kaj je korenica tej besedi. „Unità“ piše, da najberže je iz arabske korenice „mafala“, ki boje pomeni „goljufati, slepariti“. Toda „mafala“ po svoji participielni podobi utegne biti že izpeljana beseda, ne korenica. Bolj podobna za „mafia“ znabiti korenica „faa“ (z dvojnim „alef-om“; znano je, da alef prehaja v i ali j), ki pomeni „precépiti“, „preklati glavo“. Kakor ime torej „fiat“, po vsakdanji izreki „fia“ pomeni „derhal“, agmen hominu, in v participielni podobi „mafia“ najberže tudi kaj enacega. Sicer pa naj profesorji orientalskih jezikov razlušijo ta lešnik, ako jim je drago.

Dobrotni darovi.

Za novo napravo bolehnih v Ljubljani: Neimenovana dobrotnica 1 gl.

Za pogorelce v Strahomeru in Mavčičah: Iz Kamnika po preč. g. dekanu 31 gl. 30 kr.

Za pogorelce na Godešiču: Iz Kamnika po preč. g. dekanu 6 gl. 70 kr.

Za pogorelce na Vovči: Iz Kamnika po preč. gosp. dekanu 4 gl.

Za sv. Očeta: Neimenovan 1 gl. 4 kr.

Za afrikanski misijon: Iz Teržiča L. K., M. M. in P. M. po F. W. 3 gl.

Za Sveto deželo: Iz Kamnika po preč. g. dekanu zbirk A. L. 12 gl. —